

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Temat i dag är *Jesus skapar tro*. Evangelietexten för tredje söndagen efter trettondagen är Joh 4:27–30, 39–42.

27 Just då kom hans lärjungar. De blev förvånade över att han talade med en kvinna, men ingen frågade vad han ville henne eller varför han talade med henne. 28 Kvinnan lämnade sin vattenkruka och gick in i staden och sade till folket: 29 "Kom så får ni se en man som har sagt mig allt jag har gjort. Han kanske är Messias?" 30 Då gick de ut ur staden och kom till honom.

39 Många samarier från den staden kom till tro på honom genom kvinnans ord, när hon vittnade: "Han har sagt mig allt jag har gjort." 40 När samarierna kom till honom bad de att han skulle stanna kvar hos dem, och han stannade där två dagar. 41 Många fler kom till tro på grund av hans ord, 42 och de sade till kvinnan: "Nu tror vi inte bara på grund av vad du har sagt. Vi har själva hört, och vi vet att han verkligen är världens Frälsare."

Bön: Herre, tala du så vill vi höra. Helga oss i sanningen. Ditt Ord är sanning. Amen.

Förra söndagen talade vi om hur Jesus mötte en samarisk kvinna vid Sykars brunn och väckte hennes intresse och förtroende. I dag gäller texten fortsättningen, då kvinnan går in i staden och berättar. Och sedan kommer många av stadens invånare till Jesus och hör honom själv undervisa. Och många kommer till tro. Jesus skapar en församling av troende samarier redan innan han har framträtt offentligt bland judarna med vittnesbördet att han är Messias, världens Frälsare.

I de verser som lämnats bort från vår text (v 31–38) berättar Johannes om hur lärjungarna kommer med mat som de köpt i staden, och hur Jesus talar om det fält som vitnar till skörd inför deras ögon. Lärjungarna hade säkert inte tänkt sig att Samarien skulle vara något missionsfält. Och allra minst skulle fältet öppnas genom en kvinna. De var förvånade att deras Mästare talade med en kvinna. Så gjorde inte judarna.

Den samariska kvinnan hade undvikit att gå till brunnen när många andra var där. Kanske var hon föraktad för att hon levde i ett samboförhållande, vilket förstås inte var respekterat. När lärjungarna anlände med mat som de köpt i staden går hon för att berätta om sin upplevelse. Nu är hon inte rädd att möta mänskorna, nu söker hon upp dem. Hon måste få berätta. Det som påverkat henne så starkt kan hon inte undanhålla sina grannar. De måste också få möta Messias.

Kvinnan har mött Jesus och han skapade tro i henne. Det är dagens tema: Jesus skapar tro. Och tron bär frukt. Hon kan inte hålla den hemlig. "Tron är inte allena" brukar vi ibland säga för att travestera den lutherska lärosatsen: Tron allena.

Vad var det i Jesu undervisning som kvinnan hade reagerat på? Det var några ord som han sa, som fanns i förra söndagens evangelietext, några verser före dagens textord. Kvinnan upprepar det när hon går in till staden och berättar: "Kom så får ni se en man som har sagt mig allt jag har gjort."

Jesus hade avslöjat hennes liv i synd, med några få ord. Hon blev träffad. Hon insåg att de hon hade att göra med var något annat än en vanlig människa. Han var en profet. Han kunde se rakt igenom henne och han kände till hennes liv, från årtionden tillbaka. Det var omöjligt att någon skulle ha kunnat berätta för honom. Hennes slutsats var: "Han kanske är Messias?"

Under det följande samtalet, när de diskuterade olika sätt att tillbe Gud, förde Jesus henne fram till en insikt som ingen människa kan tänka ut. Han presenterade sig för första gången med Guds heliga namn: "Det ÄR Jag, den som talar med dig."

De här orden, på grekiska *egå eimi*, är en översättning av det heliga gudsnamnet som på hebreiska skrivs med fyra bokstäver: JHWH, och som fromma judar inte uttalade. I stället läste de Herren, på hebreiska *Adonai*, när namnet stod i deras skrifter. Det var det namnet som Gud uppenbarade för Mose vid den brinnande busken (2 Mos 3:14): "Jag ÄR den Jag ÄR." Han som här avslöjade sitt namn för den samariska kvinnan stod en gång för länge

sedan inför Mose och talade om sitt namn, samma namn. Det var om honom, som skulle komma till jorden som Davids Son, som profeterna hade talat. Kvinnan visste genom profeternas ord att Messias skulle komma, han som på grekiska kallades Kristus. Nu sa Jesus rent ut att det var han.

Det var det ordet som gjorde att kvinnan rusade tillbaka in till staden, knappast det att hon blev rädd när lärjungarna kom tillbaka. Ordet var som en injektion som gav upphov till en reaktion, på samma sätt som saften från vinstocken ger upphov till druvorna som växer på grenarna. Det här är den ordningen som gäller i Guds rike. Den uttrycker Martin Luther i sin förklaring till tredje trosartikeln i Lilla katekesen:

Jag tror att jag inte av eget förstånd eller egen kraft kan tro på Jesus Kristus, min herre, eller komma till honom, utan den helige Ande har kallat mig genom evangelium, upplyst mig med sina gåvor, helgat och bevarat mig i den rätta tron.

Den Helige Ande använder sig av Ordet för att föra människor till tro, Ordet som talar om Jesus. Där Jesus finns, där finns också Anden. Hans uppgift är att förhålla Jesus.

Så säger också Augsburgska bekännelsen, den lutherska reformationens huvudbekännelse, i den femte artikeln:

Genom Ordet och sakramenten såsom genom medel skänkes den helige Ande, vilken hos dem, som hör evangelium, frambringar tron, var och när det behagar Gud.

Jesus undervisar också senare om hur tron kommer till, i Joh 6:29:

Detta är Guds verk, att ni tror på den han har sänt.

Det är inte människans eget verk att hon tror. Vi kan inte resonera oss fram till att börja tro. Vi kan inte besluta oss för att tro. Vi får inte tron genom våra ivriga böner. Tron är Guds verk. Samma ord kommer också till det lilla barnet som bärs till dopet och föder nytt liv. Vi behöver inte vänta tills barnet självt kan bestämma sig innan det ska döpas. Ordet skapar tro. Det är inte människans eget verk, det är Guds verk.

I vår text var det samarierna som hörde evangelium. I dag är det vår tur. I dag har vi samma Ord ibland oss som det som Jesus predikade för den samariska kvinnan och senare för stadens befolkning som kom ut till honom.

Måtte vårt svar också bli:

Vi har själva hört, och vi vet att han verkligen är världens Frälsare.

Trons vittnesbörd

Vi ska fokusera lite till på vittnesbördet. En fråga som har delat kristna kyrkor har varit: kan en kvinna vara präst? Kan en kvinna predika? Den samariska kvinnan berättade ju om Jesus.

Vi ska inte nu gå in på de bibelord som undervisar om och skiljer på mannens och kvinnans uppgifter i Guds rike. Det sparar vi till någon annan gång. Men vi ska ta fram det som är det viktiga i den här texten. Det är att kvinnan måste berätta för sina vänner och grannar vad hon hade sett och hört. Hon kunde inte hålla tyst. Det var samma sak som apostlarna Petrus och Johannes sa till judarna när de hade anklagats inför Stora rådet för att de predikade den uppståndne Messias och blev förbjudna att säga något mera om honom. Apg 4:20:

Vi för vår del kan inte hålla tyst med vad vi har sett och hört.

När situationen för apostlarna och de kristna i Jerusalem blev för svår på grund av direkta förföljelser måste de fly bort, bland annat till Samarien. Då kom Filippus till staden Samaria och predikade Kristus för folket där. De lyssnade noga till hans förkunnelse och många under skedde med dem. Och det blev stor glädje i den staden. Det blev väckelse.

Men redan långt tidigare hade ordet om Messias skapat en väckelse i Samarien. Det var utifrån den samariska kvinnans vittnesbörd, som gjorde att människorna kom till Jesus för att höra honom undervisa.

Kvinnan gjorde precis det som varje kristen har fått i uppgift att göra: att vittna om det som hon hade mött i sitt eget liv. Varje kristen är

kallad att vara ett vittne, som Petrus säger (1 Pet 2:9):

Men ni är ett utvalt släkte, ett kungligt prästerskap, ett heligt folk, ett Guds eget folk för att förkunna hans härliga gärningar, han som har kallat er från mörkret till sitt underbara ljus.

Har du lärt känna Jesus? Har du någon att berätta för? Då ska du inte vara tyst. Då är det inte fråga om du är pastor eller har fått en kallelse att vara missionär. Det är inte fråga om du är man eller kvinna. Varje kristen har en kallelse att förkunna Guds härliga gärningar just på den plats där vi är ställda.

Det är sedan en helt annan sak att uppträda i en församlings namn och kallas av en församling att betjäna med Ordet och sakramenten. Det behöver ske med ordning. Att vi menar att kvinnan inte ska kallas att inneha Ordets oförentliga ämbete får vi som sagt motivera en annan gång. Det strider inte mot att vi alla, kvinnor som män, är kallade att i vårt vanliga liv vara vittnen för Jesus. Där är den samariska kvinnan ett föredöme för oss.

Vi ska slutligen se på en annan detalj där hon är ett föredöme.

Lämna din vattenkruka!

När kvinnan hade hört Jesus säga: *Det Är Jag*, då lämnade hon sin vattenkruka kvar och skyndade in till staden för att berätta om Jesus. Hon prioriterade Jesus. Den vardagliga sysslan kunde vänta. Krukan kunde hon fylla senare. Nu gällde det att gripa tillfället att föra vänner och grannar till Jesus så länge han var där.

Det kan lätt bli så att det jordiska blir en förövändning att slippa möta Jesus och höra honom undervisa. Så blir det tyvärr ofta i våra hem och när det gäller att besöka gudstjänsterna. Det finns en fiende till Jesus som använder sig av olika hjälpmedel för att få oss att undvika att höra hans Ord. Det kan vara de praktiska göromålen som i dag motsvarar kvinnans vattenhämtning: att åka till matbutiken och handla, att laga söndagsmaten, att jobba extra för att få mera pengar, men det kan också vara allt det som konkurrerar om vår tid från våra teveapparater, datorer eller

mobiler. Förr undvek man att förlägga idrotts-tävlingar till söndag förmiddag för att inte skapa konflikter med gudstjänsterna. Nu är det just söndag förmiddag som verkar vara de bästa tiderna för idrott och egen motion.

I de här praktiska frågorna har det ibland blivit ett vittnesbörd om kvaliteten på vår fromhet att vi handlar på ett visst sätt. Man har fått en ram hur kristna ska göra för att det ska synas att vi är fromma. Men om vi gör något för att synas och få beröm är inte tron äkta. Vi kommer inte till Jesus för att det ska synas att vi gör det. Då blir det som när Jesus varnade för hycklarna som gick ut på gatorna för att synas när de bad. Men har Jesu ord tänt en låga i våra hjärtan, då frågar vi inte efter vad andra säger, utan då vill vi vara med för att vi vill vara där Jesus är. Och där finns välsignelsen.

Men kanske vi ännu undrar: var det inte ansvarslöst av kvinnan att lämna sin vattenkruka? Vi kan väl inte överge vårt jordiska ansvar för att få sitta vid Mästarens fötter?

Ta en annan händelse: Var det inte ansvarslöst av Petrus och Johannes och de andra lärjungarna att lämna sina nät och sina båtar och följa Jesus?

Nej, Jesus sköter nog om också det jordiska när han kallar oss. En gång sa han till en som ville följa honom: *Låt de döda begrava sina döda, men kom du och följ mig.*

Jesus sa klart och tydligt, sedan han undervisat om Guds nådiga omvårdnad (Matt 6:33):

Sök först efter Guds rike och hans rättfärdighet, så ska ni få allt det andra också.

Först Guds rike. När vi lyssnar till Ordet om Kristus skapar Den Helige Ande tron var och när det behagar Gud. Sedan ska vi fortsätta att ge honom möjlighet att helga oss i denna sanning och gå ut med vittnesbördet, både i våra ord och våra liv. Må det vara vår dagliga bön.

Lovad vare du Gud, och välsignad i evighet, som med ditt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Låt din Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.